

Wie liefheeft kent God pas echt

Preek over 1 Johannes 4:7

Te lezen: 1 Johannes 4:7-21

Datum: 15 februari 1987

Het gaat in deze tekst om twee dingen: Om het kennen van God. En om liefhebben. Tot onze verbazing - ik hoop echt dat u er van opkijkt - blijken deze beide samen te hangen: Je leert God alleen maar kennen als je liefhebt. 'Een ieder die liefheeft kent God', schrijft Johannes. En om er zeker van te zijn dat we het goed begrijpen zegt hij het ook nog een keer in negatieve termen: 'Wie niet liefheeft, kent God niet'.

God kennen is niet in de eerste plaats een zaak van het verstand. Dat is toch wel iets bijzonders! Want we plegen 'kennis' in verband te brengen met de grijze massa in onze hersenpan. Zo wordt op school ook kennis bijgebracht. Zuchtend komt een HAVO-leerling thuis, zigt in een stoel neer, wijst wanhopig naar zijn schoolagenda en zegt: 'Wat ik voor morgen allemaal in mijn hoofd moet stampen'. Dat is kennis van aardrijkskunde, biologie en wiskunde: Dat is een zaak van je hoofd. Het kennen van God begint niet in je hoofd, maar in je hart. Kennen van God is een zaak van liefde. Als we er wat over nadenken weten we allemaal wel uit ervaring dat dit voor méér dingen geldt. Voor muziek bijvoorbeeld. Wat muziek is, kom je alleen te weten als je van muziek houdt. Natuurlijk, je kunt de jaartallen van Mozart uit je hoofd leren. Je kunt het verschil tussen driekwartsmaat en vierkwartsmaat in je hoofd zetten. Maar daarmee weet je nog niet wat muziek is. Muziek laat zich alleen van binnenuit kennen. Het moet in je eigen hart klinken... Je moet innerlijk met muziek verbonden zijn om te weten wat muziek is. In één woord: Je moet er van houden. Met eerbied gesproken: Hierin lijkt God op muziek. Alleen in liefde leer je Hem kennen. U kunt dikke boeken over God lezen. Ik zal de laatste zijn om u dat uit uw hoofd te praten. U kunt dan na een jaar ongetwijfeld een hele avond lang met anderen diepzinnig discussiëren over God. Hoe het zit met de almacht van God. En waarom Hij zijn almacht kennelijk niet altijd gebruikt; want Hij grijpt niet in in de Libanon en aan het ziekbed van een goede vriend! Maar dan weet u nog niet wie God is. Wie God is, ontdekt u pas op de wijze van de liefde. Waarom? Johannes geeft het antwoord: Omdat God zelf liefde is. We lazen het in vers 8: 'Wie niet liefheeft, kent God niet, want God is liefde'.

Als je God wilt leren kennen moet je je aan God aanpassen. Dat is met alle kennis en alle onderzoek zo. Een sterrenkundige die de planeet Mars wil onderzoeken, gaat niet 's nachts met een microscoop op het dak van zijn huis zitten. Mars stelt andere eisen aan de apparatuur van de onderzoeker. En daar moet degene die Mars wil leren kennen wel rekening mee houden. 'God is liefde' schrijft Johannes. En als je God wilt leren kennen, moet je daar wel rekening mee houden. Je komt alleen te weten wie God is, als de telescoop van je leven in staat is de lichtstralen van Gods liefde op te

vangen. Als je die telescoop niet hebt, als je de antennes die die signalen kunnen opvangen niet hebt, zal God altijd een donker gat in het heelal voor je blijven. God is liefde. En je leert God daarom alleen op de wijze van de liefde kennen. Dat is ons probleem met 'liefde'. Het woord is eigenlijk te groot voor onze tong. Het klinkt vaak dubbelzinnig in onze mond. 'Liefde' is vaak niet veilig in onze handen. We kunnen maar moeilijk met liefde omgaan. Hoewel....zodra die woorden van Johannes vallen: 'God is liefde', komen de tongen los. De meeste mensen hebben dan heel wat op te merken: God is liefde?! Waarom sterven er dan zoveel onschuldige kinderen op aarde de hongerdood? Waarom laat God dan toe dat mijn zoon verkeerde vrienden heeft? Waarom.... ?

Ik ga hier niet met u over debatteren. Om reden dat oprechte vragen die diep uit uw ziel komen, geen onderwerp zijn voor debat. Wie daar in debat tegen ingaat, loopt met klompen over iemands ziel. Maar in alle bescheidenheid wil ik u wel een vraag stellen. U zegt: 'Als God liefde is.... waarom dan dit en waarom dan dat?' Als ik u goed begrijp weet u dus wat liefde is? Want u kunt kennelijk beoordelen wat liefde is en wat niet liefde is. U hebt - om in een beeld te spreken - een radiotelescoop op de hemel gericht. En de apparatuur is haarscherp afgestemd op de golflengte van de liefde. Maar u ontvangt alleen geruis en storing. Maar hier zit nu precies ons probleem. We weten eigenlijk niet wat liefde is. Mensen hebben heel wat over liefde geschreven. De liefde is in ontelbare liederen en liedjes bezongen. Hoe vaak is het op aarde gezegd: 'Ik heb je lief...'. Wat is er in naam van de liefde niet gedaan... Misschien dat iemand nu in wanhoop zich afvraagt: 'Als God alleen op de wijze van de liefde gekend kan worden... zal ik Hem wel nooit leren kennen?'

Wat is liefde? We zouden al een heel eind verder zijn als we die vraag echt durven stellen: 'Wat is liefde?' God, ik praat er wel veel over. Maar ik weet eerlijk gezegd niet wat liefde is! 'God, ik droom over liefde. Ik heb mijn idealen over liefde. Ik heb mijn ruzies over liefde. Maar alleen uit dat laatste kunt u afleiden dat ik niet weet wat liefde is'. Als het om de liefde gaat, bent u al een heel eind verder als u dit tegen God durft te zeggen. Wat is liefde? Johannes is hierin heel erg duidelijk. Hij schrijft:

'Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad....'.

Het geheim van de liefde ligt niet in uw en mijn hart: 'Niet dat wij God liefgehad hebben'. De liefde komt niet uit ons hart voort. Als het gaat om het geheim van de liefde is het precies andersom: 'God heeft ons liefgehad'. Wat is liefde? Johannes typeert de liefde tweemaal achtereen met het werkwoord 'zenden'. In vers 9 klinkt het:

'Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat Hij zijn eniggeboren zoon gezonden heeft in de wereld'.

In vers 10 opnieuw:

'Hierin is de liefde, dat God ons heeft liefgehad en zijn zoon gezonden heeft als een verzoening voor onze zonden'.

De liefde is een zending van God naar ons toe. Zoals de muziek die uw radio in uw huiskamer laat klinken een zending is uit Hilversum. Wanneer u de radio aanzet en ineens is de kamer vervuld met muziek van Joh. Seb. Bach, is uw radio geen componist geworden of uitvoerend kunstenaar. Die radio ontvangt wat op de radio aan muziek van Bach wordt uitgezonden. Zo is het ook met de liefde. Dat is een uitzending van God. Hij laat de liefde klinken in ons hart. En dan gaat ons eigen hart meetrillen op de tonen van die goddelijke muziek. Daarop doelt Johannes wanneer hij schrijft:

‘Indien God ons zó heeft liefgehad, hebben ook wij elkaar lief te hebben’. Behoren ook wij elkaar lief te hebben... Dat ‘behoren’ plaatst ons niet voor een morele plicht. Het slaat op een heel natuurlijke relatie tussen de liefde die God in Jezus Christus uitzendt en wat aan liefde in ons leven klinkt. Op de tonen van Gods muziek gaat het in uw eigen hart meetrillen.

God ken je alleen als je liefhebt. Wie een mens liefheeft omdat God die mens liefheeft, dringt door in de hartsgeheimen van God. In een gedichtenbundel van Geert Bogaard las ik een gebed dat geweldig veel in mij opriep. Het was een gedicht dat een gebed is. Of een gebed in dichtvorm. Het kan erg verrijkend zijn voor je eigen geloof om gebeden van anderen mee te bidden. In dat gedicht bidt Geert Bogaard voor een vriend die alcoholist is.

Hij zegt: ‘Heer, ik bid u voor mijn alcoholist’. Heel persoonlijk: Mijn alcoholist. Mijn alcoholist: Dit veronderstelt een heel persoonlijke relatie. Mijn.... Dat zeg je alleen van mensen die je liefhebt. Je kunt een heleboel juiste dingen van God weten. Dat God het leven goed geschapen heeft. Dat het tegen zijn bedoeling is dat iemand met alcohol zijn leven ruïneert. Dat God een verslaafde wil vergeven en genezen.

Maar je kent God pas ten volle als je durft bidden: ‘Heer ik bid u voor mijn alcoholist’. Wie liefheeft kent God ten volle.

Amen.